

TRIBUNE

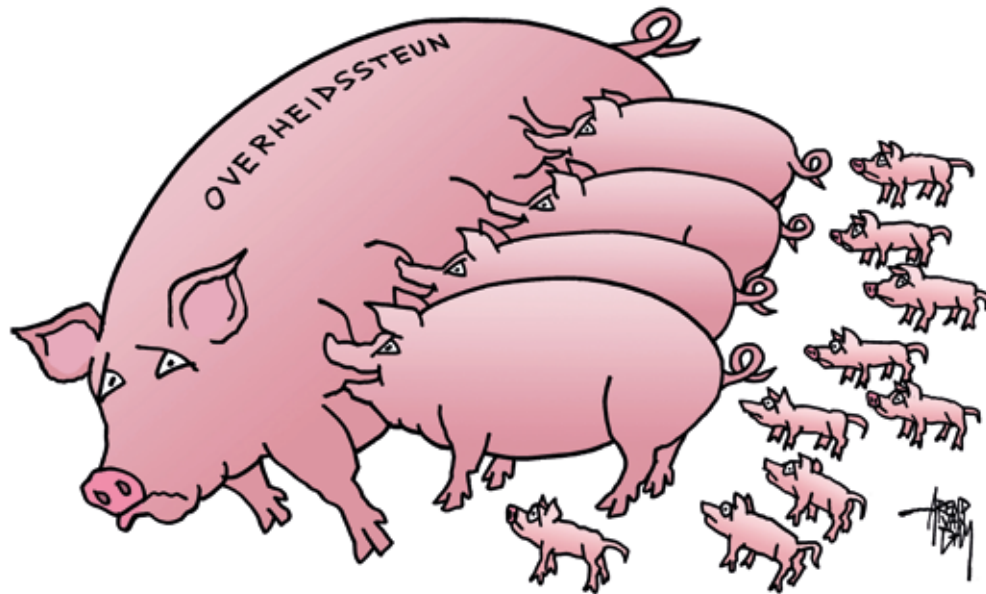

Nieuwsblad van de SP • jaargang 56 • nr. 6 • juni 2020 • € 1,75 • www.sp.nl

LOONOFFER VAN DE REGEN IN DE DRUP

DE CRISIS OP ONS BORD
KLM: SYMBOOL VAN VERVLOGEN TIJDEN

KUMA-WIE?

Nieuw in de SP-webshop: de Kumasi bottle. Een waterfles vernoemd naar een grote stad in Ghana. Als je een fles koopt, wordt er ook een geschonken aan een schoolkind in een ontwikkelingsland, via de organisatie Join the Pipe. Een solidair slokje gemeentepils dus.

www.sp.nl/Z5c

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE
POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

KOM NAAR DE ROOD-LEDENVERGADERING

Op zondag 28 juni aanstaande houdt ROOD, jong in de SP haar eerste ledenbijeenkomst van 2020. Op deze dag blikken wij terug op het jaar 2019 en kiezen wij een nieuw bestuur.

Bestuursleden zetten onder andere landelijke acties in gang, organiseren activiteiten, onderhouden het contact met de leden, zorgen voor een up-to-date website en bieden zowel bestaande als nieuwe ROOD-groepen in het land ondersteuning.

Naast het kiezen van een nieuw bestuur, wordt er ook een scholingsplan gekozen, waar een

scholingswerkgroep mee aan de slag gaat.

Tijdens de ledenvergadering wordt er gekozen tussen de verschillende plannen. Na het kiezen van een scholingsplan, wordt er een contactpersoon voor de scholingswerkgroep gezocht door het bestuur.

Vergeet niet je vooraf aan te melden voor de ledenvergadering. Het concept-jaarverslag zal ruim voor de ledenvergadering te vinden zijn op SP-net, zodat iedereen de tijd heeft het te bekijken.

ZONDAG 28 JUNI

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Maurits Gemmink
Anouk Pross, Karen Veldkamp

Illustratie omslag
Nenad Mečava

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen met
de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Onderdrukking en racisme:
Amerikaans probleem?

4

Corona-steunpakket

Baas blij, kabinet blij,
werknemer de dupe

6

Voedselveiligheid

Griezelig: Controles nu op
een laag pitje

10

De blauwe trots

Hoe KLM in de lucht
gehouden wordt

16

Bovenbazen:

Geen moraal in top bedrijfsleven

26

15 Gouden Roeispaan: Buurtzorg-chef had wél op tijd mondkapjes

21 Uitgelicht: Binnen de lijntjes

28 LinksVoor: Joshua Versijde loopt nu heel vaak hard

22, 23, 24, 25, 29 Nieuws 30 Brieven 31 Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

De rekening

Wie krijgt de rekening van deze coronacrisis? Voor miljarden euro's worden nu banen en bedrijven gered. Maar toen ik premier Rutte in de Tweede Kamer vroeg of hij kon garanderen dat de rekening hiervan niet terecht komt bij de mensen die de vorige crisis ook al moesten betalen, kon hij dit niet garanderen.

Hoe onrechtvaardig is dat? Na de vorige crisis vielen de klappen massaal in onze publieke sector: de zorg, veiligheid en onderwijs. Er werd voor miljarden bezuinigd op dat wat van ons allemaal is. De medewerkers werden op de nullijn gezet, dat betekende jarenlang geen loonsverhoging. Dagelijks zien we daar nog de gevolgen van. Het Malieveld werd afgelopen jaar letterlijk plat getrapt door de vele protesten vanwege een te hoge werkdruk en te weinig waardering. Ook de verzorgingshuizen werden gesloten, net als de sociale werkplaatsen. De AOW-leeftijd moest omhoog, net als het eigen risico. En zo kan ik nog wel even doorgaan. Feit is dat de rekening door mensen betaald moest worden – terwijl grote bedrijven binnen de kortste keren weer grote winsten maakten, waar ze nauwelijks belasting over betalen.

Alleen al in de maand april zijn zeker 160.000 mensen hun baan verloren. Werknemers worden massaal in onzekerheid gestort, nu bedrijven die steun van de staat krijgen geen echte boete meer krijgen als ze mensen willen ontslaan. Ook hoor ik al geluiden dat loonsverhogingen in cao-afspraken de prullenbak in gaan. Samen zullen we ervoor moeten zorgen dat we rechtvaardig uit deze crisis komen. We zullen moeten afdwingen dat grote bedrijven die veel winst maken hun eerlijke deel gaan betalen. Recent bleek dat bedrijven niet voor 22 miljard, maar zelfs voor 37 miljard euro via Nederland aan belasting ontwijken.

Dus verhoog de winstbelasting, in plaats van deze nog verder te verlagen zoals het kabinet wil. En laten we eindelijk wat doen aan de grote vermogensongelijkheid in Nederland, door miljonairs een miljonairsbelasting te laten betalen. Nu is het moment.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

'I can't breathe' is een slogan van de beweging tegen racisme en politiegeweld in de VS, sinds in 2014 Eric Garner werd gewurgd door politie-agenten. Die 'aanhouding' is gefilmd en op de video is Garner duidelijk te horen: 'Ik krijg geen adem.' Ook de op 25 mei gedode George Floyd riep dit.

RACISME

'HET ZIT OOK IN ONS SYSTEEM'

Eind vorige maand sloeg in de VS de vlam in de pan, nadat George Floyd door excessief politiegeweld in Minneapolis om het leven kwam. Demonstraties door het hele land volgden, niet zelden beantwoord met keihard politie-optreden. Ook in Nederland werd gedemonstreerd. 'Als mensen tegen elkaar uitgespeeld worden, als mensen worden onderdrukt, moeten socialisten opstaan.'

INGEBAKKEN RACISME noemt ze het. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut vindt er geen doekjes om. Waarom zou ze ook? 'Voor de zoveelste keer is er vanuit de politie excessief geweld gebruikt tegen zwarte burgers. Institutioneel racisme zit in de historie van de VS verweven. Het is datgene waar zwarten al zo lang tegen strijden. Helaas met weinig resultaat: anno 2020 wordt er door de politie met bruto geweld een zwarte man gewoon op straat vermoord.'

Iedereen heeft president Trump kunnen zien, die demonstranten terroristen noemde. Die dreigde het leger in te zetten. Die een straat vol met demonstranten met grof geweld liet ontruimen, om er vervolgens voor een kerk triomfantelijk met een bijbel te gaan staan zwaaien. Commentaar overbodig.

'Het probleem is niet door Trump ontstaan', aldus Karabulut. 'Hij gooit olie op het vuur, terwijl hij het institutioneel racisme moet bestrijden. Hij pookt de boel op, maar hij moet ervoor zorgen dat de daders vervolgd worden. Er zijn tijdens de demonstraties journalisten aangevallen door agenten, er is met wapenstukken op vreedzame demonstranten ingeslagen. In de VS is sprake van een verregaande militarisering van de politie. Deze wordt in toenemende mate toe- en uitgerust met overvloedige wapens van Defensie. Wapens die in het leger bijvoorbeeld verouderd zijn, worden vaak richting het politie-apparaat afgestoten. Hier zie je de invloed van het militair-industrieel complex in de VS. Het land voert in de wereld expansieve oorlogen, om geopolitieke redenen, voor olie et cetera. Daardoor gaat er enorm veel geld naar het leger, er wordt gigantisch veel geld aan verdiend. Terwijl er zoveel behoefte is aan bijvoorbeeld verplegers en mondkapjes. Zoveel mensen in de VS hebben niet eens een basisverzekering. Het is een mensonwaardig systeem, dat generatie op generatie in stand is gehouden en zelfs versterkt wordt. De woede over de onderdrukking wordt nu heel zichtbaar.'

Plicht

Het is Karabulut een doorn in het oog: de

Nederlandse regering staat erbij kijkt ernaar. Ze trok minister Blok van Buitenlandse Zaken al aan zijn jas. 'Blok is altijd snel als het gaat om het veroordelen van Venezuela en Rusland. Terwijl de VS een belangrijke bondgenoot is, die hij vaak blind volgt voor z'n buitenlandpolitiek. Het is zijn dure plicht zich uit te spreken over excessief geweld en schending van universele rechten. Op z'n minst moet Nederland de ambassadeur van de VS ter verantwoording roepen. Juist wanneer het je vrienden zijn.'

Discriminatie is echter geen specifiek Amerikaans probleem, benadrukt Sadet Karabulut. 'Etnisch profileren zit ook in ons systeem; kijk maar eens naar de toeslagenaffaire bij de Belastingdienst. Ook in Nederland worden groepen mensen beoordeeld op basis van hun achternaam, hun kleur of inkomen. Het kapitalistisch systeem speelt ook in ons land mensen tegen elkaar uit en zet de gelijkwaardigheid onder druk. Socialisten moeten daartegen in opstand komen.'

Feitelijk gebeurde dat onder het motto *Black Lives Matter* op 1 juni in Amsterdam. Die demo werd veel drukker dan verwacht en leidde tot ophef, omdat de anderhalve-meter-maatregel niet in acht werd genomen. 'Of daar goed is gehandhaafd, wordt momenteel onderzocht', zegt Karabulut een dag later. 'Feit is wel dat het Rijk toestemming had gegeven voor de demonstratie. Maar los daarvan: ik vind het goed en hoopgevend dat zoveel met name jonge mensen hun stem hebben willen laten horen. Om solidair te zijn met de onderdrukten in de VS én om het signaal af te geven tegen racisme en voor samen leven in Nederland.' •

tekst Rob Janssen

foto Seth Herald / ANP ©

Contact

Politiek is voor de SP contactsport: de kracht van onze partij is dat we de deur uitgaan, mensen opzoeken en persoonlijk met ze spreken. Dat is sinds de corona-maatregelen een stuk lastiger geworden. Gelukkig gaan SP'ers dan niet zitten afwachten. Integendeel: de creativiteit viert hoogtij en we vinden nieuwe manieren om mensen te bereiken.

We maken contact via stoepkrijt, spandoeken, posters, mails en ansichtkaarten. In de wooncampagne organiseerden we goedbezochte video-bijeenkomsten. Ook boden ruim honderd huurders in een digitale bijeenkomst een zwartboek aan wooncorporatie Vestia aan.

Ons scholingsteam is gewend het hele land door te reizen om mee te werken aan de scholing in afdelingen. Van het ene op het andere moment was dat niet meer mogelijk. Maar het scholingsteam wist raad: in no-time transformeerden ze ons scholingsaanbod in een online pakket. Kijk maar op SPnet: daar vind je een keuze uit onze scholingen. Over bijvoorbeeld de Partijorganisatie, ons Denkraam, Tegenmacht, De Schelp en (erg leuk!) het Hoofdtaken-scrabble. Ga eens kijken en oordeel zelf!

Een heel goede manier – juist ook nu – van contact maken is het bellen. We bellen bijvoorbeeld mensen die zich via een webpagina als belangstellende hebben gemeld. Eén 'topper' onder de bellers wil ik even noemen: Rayeed Nasibdar van afdeling Amsterdam. Hij had nog nooit aan ledenwerving gedaan maar weet veel mensen te overtuigen om lid te worden! Oké, nog een dan: Henk van Gerven, afdelingsvoorzitter in Oss en SP-Tweede Kamerlid. Wanneer Henk een moment over heeft pakt hij stevast te telefoon. Deze 'toppers' zijn er goed in, maar het is geen sport. Contact maken en houden is noodzakelijke voorwaarde voor politiek van onderop.

‘WERKNEMERS WORDEN VOGELVRIJ VERKLAARD’

De corona-deur is op een kier gegaan: sommige dingen kunnen en mogen weer (een beetje). Dat is fijn. Maar ondertussen dreigt het kabinet de deur wagenwijd open te zetten voor een aanval op werknemers die zijn weerga niet kent. Bart van Kent: ‘Het is duidelijk dat we te maken hebben met een werkgeverskabinet.’

1 juni: velen leefden ernaartoe als ware het een heuse nationale feestdag. De terrasjes gaan weer open. Weliswaar beperkt, maar toch. Stralend weer... en jij hebt eindelijk dat pilsje in de buitenlucht. En iedereen kan zien dat jij dat hebt en daar zit. En jij kan zien dat iedereen dat ook heeft en ook daar zit. En dan zegt meneer Bruls 's avonds in het Journaal ook nog dat het allemaal goed verlopen is. Wát een heerlijke dag!

Grote zorgen voor flexwerkers en zzp'ers

Studie in contrasten, deel 1. Amper vier dagen eerder werd in de Tweede Kamer gedebatteerd over het zogenaamde steunpakket 2.0. Dit pakket aan maatregelen moet tot oktober de economie redden in de nieuwe fase van de coronacrisis. Een van de hardste noten die te kraken waren in dat debat: de ontslagboete. Die maatregel uit het eerste noodpakket moest werkgevers die overheidssteun krijgen ervan weerhouden om mensen te ontslaan. Het kabinet wil nu van die boete af. En terwijl de terrasjes open gaan, lijkt het erop dat het daar een meerderheid voor gaat krijgen. Proost!

Ondertussen zijn er sinds het begin van de crisis al honderdduizenden banen verloren gegaan en dreigt er nog veel meer ellende. Is dat kwartje eigenlijk wel gevallen in de aanloop naar ‘nationale feestdag’? ‘Reken maar van wel’, zegt SP-Tweede Kamerlid Bart van Kent. ‘Alle werknemers met flex-contracten weten heel goed wat er aan de hand is. In veel gevallen zijn ze namelijk

hun baan kwijt. Werknemers in de sectoren waar heel veel van de steunmaatregel gebruik wordt gemaakt hebben grote zorgen over hun baan en hun inkomen. We hebben het over de horeca- en recreatie-sector, de detailhandel en de commerciële dienstverlening – dus de werknemers bij bijvoorbeeld de Xenos en Van der Valk Hotel. Het gaat om zeer grote aantallen, namelijk twee miljoen in totaal. Twee miljoen werknemers en zzp'ers die nu op de loonlijst van de overheid staan. Twee miljoen van de acht miljoen werknemers in dit land! Dus iedereen is hiermee bezig en weet wat er speelt.’

Morele chantage

Van Kent benadrukt dat hij het ‘terecht’ vindt dat werkgelegenheid met hulp van de overheid in stand wordt gehouden. En dat bedrijven worden geholpen die in opdracht van de overheid stil zijn gelegd, bijvoorbeeld de horeca. ‘Wij willen ook niet dat bedrijven failliet gaan en dat, als dit straks achter de rug is, er geen cafés en restaurants meer zijn. Of dat alle voetbalstadions, bioscopen en theaters failliet gaan. Kortom: het is terecht dat de overheid helpt. Maar de werknemers moeten niet vergeten worden. Dat gebeurde al in het eerste steunpakket. Daarin werd niet als voorwaarde gesteld dat de flexwerkers ook binnengehouden zouden worden. Zo ongeveer 300.000 banen zijn daardoor verdwenen. En nu in de tweede ronde maakt het kabinet het nog veel bonter en zegt: met belastinggeld gaan wij de salarissen betalen voor werkbehoud en tegelijkertijd mogen de werkgevers de werknemer ontslaan.’ Van

‘Het is terecht dat de overheid helpt; maar de werknemers moeten niet vergeten worden’

Kent vervolgt: 'Het is duidelijk dat we te maken hebben met een werkgeverskabinet. De rode loper wordt uitgerold voor de bazen. De werknemers waren vanaf het begin al de dupe en dreigen nu steeds meer de dupe te worden.'

Ondertussen lieten tal van bedrijven blijken dat ze ook over de nodige creativiteit beschikken. Zo vroeg verzekeringsmakelaar AON, onder meer gevestigd in Eindhoven, om een vrijwillig loonoffer van 20 procent. Vakbond CNV sprak in het Eindhovens dagblad van 'een soort morele chantage'. Ook melden de vakbonden, dat sommige werkgevers in verlofdagen (proberen te) snijden, omdat medewerkers ofwel thuis zitten en verondersteld worden minder productief te zijn. Of noodgedwongen helemaal niet kunnen werken, omdat er tijdelijk geen werk is. Nog zo iets: vakantiegeld later uitbetalen – met het risico voor de werknemer dat die tegen die tijd al lang ontslagen is en dus naar dat geld kan fluiten. Tal van werkgevers zijn al op de vingers getikt voor dat soort geintjes – in veel gevallen zijn ze op grond van onder andere de cao's niet eens toegestaan – maar toch: het morele appèl aan de werknemers is helder. Bart van Kent: 'Het is wel heel makkelijk om zo naar werknemers te wijzen, maar de werkgever heeft al lang geld gereserveerd voor het vakantiegeld; het is gewoon uitgesteld loon! Hetzelfde geldt voor de vakantiedagen. Ook die maken onderdeel uit van de loonkosten. Laat het dan niet zo zijn dat als het bedrijf in zwaar weer zit door de corona-crisis, de loonkosten voor negentig procent uit belastinggeld worden vergoed. Dan kan de werkgever én de hand ophouden bij de belastingbetaler én degene die de belastingen betaalt ook nog vragen om in te leveren waar hij of zij gewoon recht op heeft! Want let wel: in de nieuwe vergoeding krijg je als werkgever 90 procent van het loon van de belastingbetaler plus nog eens 40 procent voor het dekken van de werkgeverslasten. Dus in totaal 130 procent van de

loonsom. En die werkgeverslasten bestaan onder andere uit vakantiedagen, pensioenopbouw etcetera. Het is bizar om dan ook nog eens naar de werknemer te kijken en te zeggen: lever dat ook maar in.'

Drie problemen met het steunpakket

Het is op de nationale feest- en terrasjesdag, zoals gezegd, nog onduidelijk of het steunpakket 2.0 in de Eerste en Tweede Kamer daadwerkelijk een meerderheid zal vinden. Het zou wel eens van de PvdA af kunnen gaan hangen. In het Kamerdebat maakte PvdA-voorman Lodewijk Asscher een gigantische draai door zijn bereidheid te laten doorschemeren de ontslagboete los te laten, terwijl hij die eerst nog min of meer heilig had verklaard. Weliswaar zweeft het kabinet een andersoortige sanctie voor, maar die stelt volgens Bart van Kent niet veel voor.

'Een van de grote problemen die wij met het nieuwe steunpakket hebben is juist, dat de boete op ontslag er nagenoeg helemaal vanaf gaat. Er blijft slechts een boete van 5 procent over voor gevallen waarbij er geen instemming is van de vakbond – voor meer dan twintig ontslagen.' Anders gezegd: als er negentien mensen worden ontslagen, kan dat buiten de bonden om en is een boete niet aan de orde.

'Dus die ontslagbescherming is zo goed als weg, waardoor de deur wordt opengezet voor massa-ontslagen en waardoor de werknemers vogelvrij worden verklaard. Ons tweede probleem is de zogenaamde partnertoets voor zzp'ers. Zij die een partner hebben met een inkomen hebben kunnen zwaar in de problemen komen. Stel, je bent zzp'er en je hebt een inkomen van 1500 euro. Als je partner kassière bij de Albert Heijn is en jij bent fysiotherapeut of organisator van evenementen en je mag niet werken van de overheid, dan kreeg je tot nu toe een steunregeling die je bij de gemeente kon aanvragen. Maar volgens het nieuwe steunpakket krijg je dan nul euro.' Vandaar dat de SP bepleit dat zelfstandigen steun

kunnen blijven krijgen als hun partner een eigen inkomen heeft. 'En het derde punt dat in onze ogen echt gerepareerd moet worden is de uitsluiting van studenten. Eerst heeft de regering toegestaan dat flexwerkers werden ontslagen en dat studenten nergens voor in aanmerking kwamen, omdat zij geen recht hebben op bijstand. Maanden is er gesleuteld aan een regeling en die is er nog steeds niet. Terwijl de schulden en de rekeningen bij deze groep mensen zich opstapelen. En nog steeds is er geen oplossing.'

Giftige cocktail

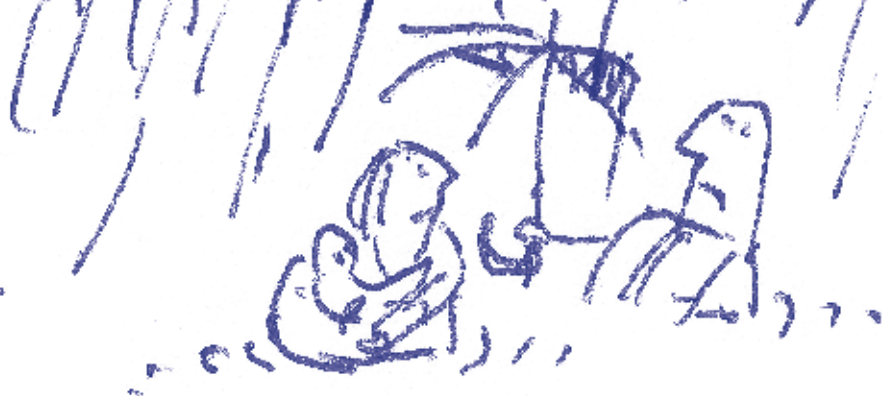
Stevenen we op deze manier niet af op een regelrechte ramp? Van Kent: 'Het eerste deel daarvan hééft zich al voltrokken, namelijk voor uitzendkrachten, nul-urencontracters, zzp'ers etcetera. Dit kabinet heeft toegestaan dat er een massa-ontslag kon plaatsvinden en zet nu de deur open om een veelvoud daarvan mogelijk te maken. Werknemers worden door dit kabinet vogelvrij verklaard, terwijl met belastinggeld bedrijven overeind worden gehouden. Dat is een giftige cocktail. Als SP hebben wij voorstellen gedaan om dit op te lossen. Het moet nog allemaal door de Eerste en Tweede Kamer heen – en wat ons betreft gaat dat niet gebeuren voordat de punten die ik zojuist noemde geregeld zijn.'

Studie in contrasten, deel 2. Stel, jij zit op een terrasje met een lekker pilsje. Anderhalve meter verderop zit je baas. Jij bent zo slim geweest om, ondanks het stralende weer, een paraplu mee te nemen. En ja hoor, na een tijdje begint het te regenen. Zegt je baas: 'Hé, kom 'ns hier bij mij staan met die paraplu en hou dat ding boven mij.' 'Ja, laat maar gaan', zegt het kabinet, dat anderhalve meter achter je baas zit. Einde van het verhaal: baas blij en kabinet tevreden met jouw paraplu. En zelf sta je zeiknat te worden. •

tekst Rob Janssen
illustraties Nenad Mecava

‘Als werkgever
krijg je 130
procent van
de loonsom
vergoed’

Beceel
pro-actief
VERLAAGT ACTIEF
cholesterol
WETENSCHAPPELIJK
BEWEZEN

2% kcal 30
GDA

NL 6726273

04-05-12 2151E088 0-4: 26

‘Juist nu moeten wij kunnen rekenen op veilig voedsel’

CORONA-MISBRUIK IN DE VOEDSELINDUSTRIE

MACHT OP DE MARKT IS MACHT OP ONS BORD

Nicole van Gemert, directeur van Stichting foodwatch, betrokken SP'er en oud-raadslid in Utrecht, is bezorgd over politiek misbruik van de coronacrisis. In een open brief aan de Eurocommissaris Voedselveiligheid en aan minister Carola Schouten schrijft zij: “Niet alleen als het gaat om privacy, milieu en financiën versoepelen de normen, verplichtingen en regelgeving, dat geldt ook voor ons voedsel.”

‘Het is een gemiste kans als de bal weer bij de consument wordt neergelegd’

› Hoe staat het ervoor met de voedselveiligheid in deze tijden van corona?

Nicole gaat er eens goed voor zitten. ‘Lastig om daar een concreet en afgerond antwoord op te geven. Het staat vast dat deze crisis niet zonder gevolgen blijft voor de kwantiteit, kwaliteit en bereikbaarheid van ons voedsel. Sommige problemen vloeien er rechtstreeks uit voort, zoals het ontbreken van capaciteit op het boerenland en het sluiten van de grenzen. Indirect leidt de pandemie tot prijsstijgingen en toenemende armoede en uiteindelijk tot ongezond voedsel. Het meest vrees ik de effecten die zich onder de radar afspelen.’

› Wil je dat toelichten?

‘Het coronavirus heeft grote invloed op het normale leven in de Europese Unie en de rest van de wereld. Maar intussen zijn er nog steeds bedrijfslobbyisten die gewoon hun gang gaan, alsof er niets aan de hand is. Ook politiek wordt de crisis aangewend om allerlei zaken te rechtvaardigen. Daardoor dreigt het gevaar dat de bescherming van onze gezondheid en het milieu en de rechten van de consumenten worden beperkt. Daar maak ik me ernstig zorgen over, vooral ook omdat ziekten die verband houden met het voedsel in deze periode steeds meer vrij spel krijgen. Ik wil heus geen paniek zaaien en de overheid en voedselproducenten extra onder druk zetten. Ik zie in Nederland, Frankrijk en Duitsland dat de autoriteiten op het gebied van voedselveiligheid een stapje terugzetten; door de teugels te vieren en de controles terug te schroeven. Ik snap dat zij hun werknemers willen beschermen en de voedselindustrie willen ontzien. Het mag er echter niet toe leiden dat wij ons, naast alle corona-ellende, ook nog eens druk moeten maken over wat er op ons bord belandt.’

› Heb je voorbeelden van misbruik van de crisis?

‘Neem de supermarkten. Sinds het begin van de pandemie is er een enorme piek in het aantal oneerlijke handelspraktijken. Zoals de neerwaartse druk op de prijzen die aan telers worden betaald, zonder dat de

consumentenprijzen van bederfelijke producten als groente en fruit worden verlaagd. De ongelijke machtspositie van de grote supermarkten wordt steeds sterker, terwijl de regelgeving om die macht te breken vanwege corona is uitgesteld. In een crisis gaat het terugdraaien van regels gemakkelijk. Ze nadien weer herstellen verloopt stukken moeizamer of blijkt soms zelfs onmogelijk te zijn. Op overbodige bureaucratie in crisistijd zit niemand te wachten, maar juist nu moeten wij kunnen rekenen op veilig voedsel.’

› En daar twijfelt foodwatch aan?

‘Onze overheid gedooft op dit moment de falende controle en handhaving door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Die controleert minder op dierenwelzijn en gevaarlijke residuen in ons eten. Ik doel op verboden stoffen, verkeerde stoffen die vanuit het milieu in het voedsel terechtkomen en pesticiden. Bovendien voert de NVWA geen exportcertificering meer uit. Ik hoor van collega’s in Frankrijk dat de voedselautoriteiten de naleving van bepaalde etiketteringsvoorschriften loslaten en in Duitsland zijn de routinecontroles in voedselbedrijven en geplande analyses grotendeels opgeschort. Nog zoets: door te dreigen de voedselproductie te verminderen zijn Duitse lobbyisten van boeren erin geslaagd uitstel te bedingen van de al lang verplichte wet tegen giftig nitraat in het grondwater.’

› Coronacrisis of niet, de voedselindustrie kan gewoon haar gang gaan?

‘De EU zei onlangs bij de presentatie van de plannen voor een Green Deal dat de keuzes van de mensen bepalen wat en hoe voedsel wordt geproduceerd, om zo bij te dragen aan een betere gezondheid. Je ziet wel vaker dat de verantwoordelijkheid niet bij de industrie, maar bij de consument wordt gelegd. De industrie blijft buiten schot. Ik had gehoopt dat de crisis zou leiden tot een omwenteling, een andere manier van denken en handelen, maar het is en blijft *business as usual*. De consument kan die keuzes gewoon niet altijd maken. Om financiële redenen,

of door misleiding door de voedselproducenten.’

› Wordt de macht van de markt niet gebroken door de pandemie?

‘Integendeel! De marktmacht van de toonaangevende voedselconcerns groeit nog steeds. Het ongelijke speelveld ten opzichte van lokale boeren, buurtwinkels en regionale kleinschalige productie wordt alsmaar groter. Kijk alleen al naar het supermarktlandschap in ons land. Albert Heijn, Jumbo, Lidl en Plus hebben bijna driekwart van de complete markt in handen. Ook de productie van voedsel ligt grotendeels bij een paar voedingsgiganten en die concentratie van macht houdt niet op bij de grenzen van de EU. Ik zal een voorbeeld noemen: slechts drie bedrijven, Unilever, de Tata Group en Associated British Food, controleren tachtig procent van de wereldwijde theehandel. Wil je er nog eentje? Zestig procent van alle babyvoeding wereldwijd wordt gemaakt door vier fabrikanten.

Macht op de markt betekent macht op onze eettafel. Wij worden overstelpt met sterk bewerkte producten. Die productie

‘Voedselveiligheid, dierziekten en corona hebben een link met elkaar’

van bewerkt voedsel levert enorme winsten op. De hoge gehalten aan suiker, vet en zout zijn verslavend en de grondstoffen zijn meestal goedkoop. Deze grootschalig geproduceerde voedingsmiddelen vinden hun weg naar de schappen van de Grote Vier in de supermarktwereld en de kleine supers en voedselproducenten zijn kansloos in de prijzenoorlogen.’

› Welke rol spelen lobbyisten hierin?

‘Bedrijven met veel geld kunnen gemakkelijker de overheid en de wetenschap voor hun karretje spannen. Heel veel onderzoeken naar ziekten als obesitas worden gefinancierd door multinationals als Coca-Cola, Kellogg’s, PepsiCo en Nestlé. Uit die onderzoeken blijkt dan wat iedereen al weet: gebrek aan beweging leidt tot overgewicht. Zo wordt de aandacht afgeleid van de rol van ongezond voedsel. Commerciële belangen wegen zwaarder dan de belangen van de samenleving.’

› Opent de coronacrisis ons, als consumenten, de ogen? Hebben wij de buik vol van de doorgeschoten globalisering?

Waarom nog langer Chinese knoflook eten in plaats van Europese of nog beter: knoflook van eigen bodem?

‘Hopelijk wel, maar ik zei eerder al dat het niet altijd aan de consument ligt. Natuurlijk zou je na kunnen denken over de herkomst van knoflook en welke het meest duurzaam is, maar dan moet die keuze ook transparant zijn. Wij organiseren elk jaar de verkiezing van het Gouden Windei. De laatste keer waren de seizoensgroenten van AH genomineerd. Dat waren asperges uit Peru. In november! De lekkerste asperges komen, alleen in het voorjaar, van eigen bodem.’

› Het is anders wel drukker dan ooit geweest in de Nederlandse aspergeboerderijen.

‘Gelukkig hoor ik om me heen dat het tijd wordt voor een andere wereldorde, voor echte veranderingen. Ik zie helaas tot nu toe geen overheidsbeleid dat daarop inspeelt. Er verandert niets. Het overeind houden van de KLM en booking.com geeft mij weinig hoop. Het is een gemiste kans als de bal weer bij de consument wordt neergelegd.’

› De overheid moet het voortouw nemen?

‘Als de consument te horen krijgt dat hij met zijn keuzes de wereld kan veranderen, gaat zijn voorkeur dikwijls wel uit naar de goedkoopste optie. Dat is dan geen ethische, maar een rationele keuze in de lijn van de wetten van de concurrentie in de markteconomie. De kwaliteit van voedsel zegt niet per se iets over de prijs. Goedkoop betekent niet per definitie slecht, net zomin als duur altijd goed is. De consument denkt: als ik de duurdere versie koop en niemand anders doet dat ben ik een dwaas.

Die voor het milieu en de gezondheid mindere keuzes ontmoedig je niet door een beroep te doen op de individuele ethiek. Je moet ervoor zorgen dat de werkelijke kosten van een product in de prijs worden verwerkt. Dan wordt de Chinese knoflook vanzelf te duur voor onze markt.

Toch wordt steeds vaker gezegd dat het individu alle macht in handen heeft. Het is aan ons om de bijen te redden, het klimaat te herstellen en de ontbossing in het Amazonegebied te stoppen met onze portemonnee. De industrie omarmt de gedachte dat wij en niet zij verantwoordelijk is voor verandering en de overheid ziet het als een excuus om niets te doen. Voor de consument voelt dat democratisch aan, maar hij realiseert zich niet dat hij voortdurend wordt misleid bij zijn aankopen.’

› Jij bent als bestuurslid ook betrokken bij Animal Rights. Hoe kijk jij tegen de ontdekking van corona op vijf nertsenfokkerijen in Brabant aan? Laten we dan de boel daar maar meteen sluiten en niet pas in 2024?

‘Zeker! Animal Rights heeft er meerdere malen voor gepleit de fokkerijen eerder dicht te gooien. Er ligt veel geld op de plank om de fokkers te compenseren, maar er is voor hen geen enkele prikkel om daarin mee te gaan. Wat ons betreft worden fokkers die er nu mee willen kappen hiervoor beloond. Het is een moreel failliete sector. Nu blijkt dat het ook coronahaarden zijn, moeten we er maar direct een einde aan maken.’

‘Zestig procent van alle babyvoeding wereldwijd wordt gemaakt door maar vier fabrikanten’

› Nu we het toch over dieren hebben: wat leert ons de ontdekking van corona in de vleesindustrie?

‘Dat het roer om moet. Het kan geen toeval zijn dat de grootste uitbraak van corona in het gebied met de dichtste vee-intensiteit is. Slachthuizen worden massaal gesloten vanwege corona, ook in Frankrijk en Duitsland. Voedselveiligheid, dierziekten en corona hebben een link met elkaar. Dat lossen wij niet op met pappen en nathouden. Als er niet stevig wordt ingegrepen, zitten we binnen de kortste keren met de volgende pandemie.’

› De Britse schrijver Paul Kingsnorth is met zijn gezin naar het platteland van Ierland gevlucht en toont zich zeer pessimistisch over de uitbuiting van de aarde door de mens. Volgens hem helpt zelfs activisme niet meer. Kan foodwatch als waakhond naast luid en duidelijk blaffen nog wel bijten?

‘Dat kunnen wij zeker. Met een actieve achterban van 150.000 Nederlandse consumenten groeien wij elke dag. Ik ben zelf altijd een optimist geweest, daarin wortelt mijn activisme. Op deze manier kunnen wij als maatschappij niet langer

doorgaan en je ziet dat steeds meer mensen zich aanpassen. We gaan naar verwachting in groten getale op vakantie in eigen land en maken er het beste van. Als wij ons allemaal op het platteland isoleren, lossen we uitbuiting van de aarde echt niet op en daar komt nog eens bij dat lang niet iedereen de luxe heeft om voor zo’n ommezwaai te kiezen. Activisme is noodzakelijk voor verandering, activisme biedt hoop. En zal ik je eens wat zeggen: foodwatch bijt wel degelijk. Kijk er de lange lijst met successen op onze website maar op na.’

› Heeft de SP voldoende oog voor waar foodwatch en Animal Rights voor staan?

‘Zeker wel. Vergeet vooral niet dat toenmalig Kamerlid Krista van Velzen het nertsenfokverbod heeft geschreven en ingediend. Dankzij haar worden er in elk geval vanaf 2024, maar liever veel eerder, zes miljoen nertsen minder per jaar gevild. De SP is altijd alert op dierziekten, voedselveiligheid en het milieu. Ik heb herhaaldelijk gemerkt dat de Tweede Kamerfractie bereid is echt diep in de materie te duiken. De SP en foodwatch strijden eigenlijk tegen hetzelfde: zelfregulering en ongelijke machtsverhoudingen, waarbij wij het tegelijkertijd opnemen voor de mensen met een kleinere beurs.’

› Hoe kom je zelf de coronaperiode door?

‘Ik werk zo vaak mogelijk thuis. Ik had gehoopt nu ik meer aan huis ben gekluisterd wat meer rust en *quality time* te vinden, maar het tegendeel blijkt waar te zijn. Ik heb het drukker dan ooit. De combinatie thuisonderwijs en werk viel niet mee. Bovendien ben ik ook nog actief bij de opvang van ongedocumenteerde vluchtelingen. De problemen daar zijn bijna niet te bevatten. Het werk is praktisch onmogelijk op anderhalve meter. Gelukkig ben ik gezond, hebben mijn ouders corona overleefd en is er meer dan genoeg om voor in actie te komen. Ik red me wel.’ •

ACTIES VOOR EERLIJK VOEDSEL EN DIERENWELZIJN

In Nederland is Stichting foodwatch sinds 2010 actief. Grondlegger van de in Nederland, Duitsland en Frankrijk opererende voedselwaakhond is de voormalige Greenpeacebaas Thilo Bode.

De organisatie zet zich in voor gezond, veilig en eerlijk eten en houdt daarom de regelgeving in de voedselindustrie nauwlettend in het oog. Transparantie en het voorkomen van milieuschade vormen de leidraad.

Animal Rights strijdt voor het welzijn en de rechten van dieren, met als onwrikbaar uitgangspunt dat mensen geen dieren doden. Een dier is volgens de opvattingen van Animal Rights een ‘voelend wezen’ met emoties en gevoelens. Animal Rights komt regelmatig in het nieuws met doelgerichte en niet zelden succesvolle acties in Nederland en België.

Voor meer informatie zie www.foodwatch.nl en www.animalrights.nl

tekst Robin Bruinsma
foto's Maurits Gemmink

GOUDEN ROEISPAAN VOOR BUURTZORG-DIRECTEUR GENOEG BESCHERMENDE MIDDELEN: HET KAN WÉL

Jos de Blok, directeur van Buurtzorg, kreeg half mei de Gouden Roeispaan uitgereikt. Corona-veilig zoals het hoort – en ook zeer toepasselijk in dit geval.

SP-FRACTIEVOORZITTER Lilian Marijnissen reikt de Gouden Roeispaan een paar keer per jaar uit aan mensen die tegen de stroom inroeien, en daarmee een voorbeeld zijn voor anderen. Jos de Blok is directeur van Buurtzorg. Een zorgorganisatie met zelfsturende teams van zorgmedewerkers in de buurt – en dus geen managementlagen. Het concept wordt wereldwijd gekopieerd; met succes.

Mondkapjes uitgedeeld

Waar de regering volhield dat het regelen van goede beschermingsmiddelen voor alle zorgmedewerkers een probleem is, liet De Blok zien dat het wél kan. De Blok: 'Wij vonden het vanaf het begin nodig dat er voor de patiënten en voor onze eigen mensen veilig gewerkt werd. Medewerkers maakten zelf mondkapjes en we zijn ze gewoon gaan kopen bij leveranciers.' Over het argument dat er een tekort aan beschermingsmiddelen is en ze daarom niet uit voorzorg ingezet zouden mogen worden, is De Blok resoluut: 'Het is onduidelijk wanneer mensen besmettelijk zijn. We hebben ook geen kapjes weggehaald van andere plekken; we hebben ze zelfs uitgedeeld. En ik heb het ministerie van VWS aangeboden gebruik te maken van onze kanalen.'

Verzoeken uit China

Het bleek ook een kwestie van voorbereid zijn. De Blok vertelt dat, aangezien Buurtzorg partners in andere landen heeft, hij al in december verzoeken kreeg uit China of hij voor hén beschermingsmiddelen kon regelen. Hij wist dus wat er aan zat te komen. Daarbij komt dat De Blok niet wilde dat patiënten of medewerkers angstig zouden zijn: 'Beter te veel bescherming dan te weinig.' Zorgmedewerkers moeten volgens de Buurtzorg-oprichter zelf kunnen besluiten of bescherming nodig is.

De 'overhandiging' van de Gouden Roeispaan door Lilian Marijnissen ging wat anders dan anders: op afstand en via een tafeltje. Ook samen op de foto was corona-proof dit keer. •

tekst Diederik Olders
foto Anouk Pross

PUBLIEKE STEUN, PRIVATE WINSTEN?

KLM VLEUGELLAM

KLM, door het kabinet liefkozend 'onze blauwe trots' genoemd, is net als vele andere bedrijven zwaar gehavend door de coronacrisis. De luchtvaartmaatschappij ontvangt miljarden aan staatssteun, maar werknemers, het milieu en consumenten komen er bekaaid vanaf.

NA HET UITBREKEN van de coronacrisis stond de top van KLM vrijwel als eerste op de stoep van het ministerie van Financiën. Maar het verzoek om staatssteun ging gepaard met de bekendmaking dat de luchtvaartmaatschappij zo'n 2000 medewerkers op straat wilde zetten. Bij KLM werken momenteel rond de 30.000 mensen.

SP-woordvoerder Financiën Mahir Alkaya: 'Al bij de eerste presentatie van het noodpakket van het kabinet hebben wij samen met de PvdA voorgesteld om iedereen in dienst te houden. Dus ook uitzendkrachten. Dit voorstel is echter weggestemd door de coalitiepartijen, het Forum voor Democratie en de PVV. Het kabinet hield het bij een moreel appel aan alle werkgevers, wat natuurlijk heel naïef was. Hierdoor zijn al die uitzendkrachten van KLM op straat gezet.'

Op 1 april kondigde KLM aan geen contracten te verlengen die aflopen in de periode van 21 april tot en met 30 juni. Door de tijdelijke contracten niet te verlengen, wilde de luchtvaartmaatschappij gedwongen ontslagen voorkomen. Gedwongen ontslagen zijn namelijk in strijd met de noodregeling NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid), die KLM had aangevraagd. Deze regeling is bedoeld om bedrijven met een omzetverlies tegemoet te komen, zodat zij werknemers met een vast en met een flexibel contract kunnen doorbetalen. De overheid compenseert hierbij tot maximaal 90 procent van de loonsom.

'Drie miljoen flexwerkers op randje van de afgrond'

Waarom werkt KLM eigenlijk zoveel met uitzendkrachten? Volgens Alkaya is dat niet los te zien van de algehele flexibilisering van onze economie: 'Het is de afgelopen jaren zo aantrekkelijk en goedkoop gemaakt om mensen in onzekere posities aan te nemen, dat veel werkgevers dit ook hebben gedaan voor functies die niet tijdelijk van aard zijn. Drie miljoen mensen in heel Nederland hebben de afgelopen tijd op de rand van de afgrond geleefd. Die vliegen er nu als eerste uit en hebben helemaal geen zekerheid. Er zijn gelukkig door de regering wat steunpakketten gemaakt om de eerste drie maanden de ergste nood op te vangen, maar dat kun je ook niet voor altijd blijven doen. Het is een structurele fout in onze economie dat onzeker de norm is geworden.'

De afgelopen jaren is veel werk op Schiphol uitbested: denk aan de schoonmaak, beveiliging en bagage-afhandeling. 'Schiphol teert op concurrentie om de kosten te drukken',

licht SP-woordvoerder mobiliteit Cem Laçin toe. Ook KLM werkt volgens dit model. Zo werken veel mensen met een grondfunctie – denk aan bagage-afhandelaars en baliepersoneel – al jarenlang als uitzendkracht voor het bedrijf. Omdat ze op die manier goedkoper zijn en makkelijker op straat kunnen worden gezet.

Het gebrek aan solidariteit met de werkvloer vanuit de top is de KLM-medewerkers al langer een doorn in het oog. In het najaar van 2019 legde het grond- en catering-personeel het werk neer voor een nieuwe cao. Eerder dat jaar schoot het personeel nog KLM-baas Pieter Elbers te hulp, toen het er even op leek dat bestuurders van moederbedrijf Air France-KLM hem niet zouden herbenoemen. 25.000 medewerkers tekenden een petitie om Elbers te behouden. 'En een paar maanden later laat hij deze mensen gewoon stikken, door ze maar 1,5 procent loonsverhoging te bieden en voor zichzelf 9 procent te regelen. Dat is graaien over de ruggen van hen die de winsten mogelijk maken. Ik sprak tijdens de staking medewerkers die al 30 jaar bij KLM werkten en voor het eerst in actie kwamen. Want die houding vanuit de top ging hen echt te ver', blikt Laçin terug.

Het ware gezicht

Op 6 mei ging een meerderheid van de Tweede Kamer akkoord met 2 tot 4 miljard euro noodhulp voor KLM. Met het schrappen van de ontslagboete in het tweede noodpakket van minister Wouter Koolmees (Sociale Zaken, D66), is eind mei de deur opengezet voor het ontslaan van vaste medewerkers. Zo geldt er voortaan hooguit een extreem afgezwakte boete (5 procent van de totale loonsubsidie) als werkgevers de vakbonden of ondernemingsraden er niet bij betrekken wanneer zij minstens twintig mensen ontslaan.

Alkaya: 'Maar aan de andere kant wil het kabinet nog steeds de winstbelasting verlagen. Hierin zie je het ware gezicht van onze regering. Het gaat ze niet om het behoud van banen, maar om het zo min mogelijk belasten van winst en kapitaal. Als je dan in het achterhoofd houdt dat in het begin van de jaren tachtig de winstbelasting 48 procent was, en het kabinet nu naar 21,7 procent wil. Dan weet je dat de rekening van de steunmaatregelen veel meer bij werknemers zal komen te liggen.'

Wie betaalt, bepaalt

In 2003 fuseerde KLM met luchtvaartmaatschappij Air France. Begin 2019 nam minister van Financiën Wopke Hoekstra een belang

foto Maurits Gemmink

‘Mensen in onzekere posities vliegen er nu als eerste uit’

van ongeveer 14 procent in de Nederlands-Franse holding. Alkaya: ‘Met het Franse deel ging het destijds minder goed, maar tegelijkertijd was Nederland niet vertegenwoordigd in die holding.’ Het doel van Hoekstra was dus om de machtspositie ten opzichte van de Fransen te verstevigen.

Toch lukte het de Nederlandse staat niet om eind mei tijdens een aandeelhoudersvergadering een bonus van bijna acht ton voor Air France-KLM-topman Ben Smith te blokkeren. ‘Dat is kapitalisme’, concludeert Alkaya: ‘Wie betaalt, bepaalt. Uiteindelijk heeft 80 procent van de aandeelhouders voor die bonus gestemd. Besef je wel hoe raar onze kapitalistische wereld in elkaar steekt. De aandeelhouders van Air France-KLM zijn óók andere luchtvaartmaatschappijen, zoals het Amerikaanse Delta Airlines. Zo vervlochten zijn de belangen van het kapitaal. Het publieke belang staat echt niet op nummer 1, 2 of 3 in zo’n aandeelhoudersvergadering.’

Wat Alkaya betreft is dit een belangrijk argument om KLM op termijn te nationaliseren: ‘Want als een bedrijf zo belangrijk is dat het niet failliet mag gaan, dan hoort het ook niet thuis op de markt.’ In veel landen zie je volgens hem al veel langer dat overheden zich tegen luchtvaartmaatschappijen aan bemoeien. Bovendien zijn met de luchtvaart veel maatschappelijke belangen gemoeid. Alkaya: ‘Die belangen moeten allemaal met elkaar in balans worden gebracht. Als je dat aan de vrije markt overlaat, krijg je een uitkomst waar de samenleving niet per se bij gebaat is.’

Het SP-Kamerlid erkent dat het nationaliseren van een luchtvaartmaatschappij politiek gezien onontgonnen terrein is. Om te beginnen zou de Nederlandse staat daarom zijn belang in de holding Air France-KLM moeten vergroten. Zo vloeit de winst terug naar de samenleving wanneer het weer beter gaat met KLM. Wat Alkaya betreft zou de luchtvaartmaatschappij daarnaast onder de wet normering topinkomens moeten vallen. De bestbetaalde piloten bij KLM verdienen immers salarissen van ver boven de 200.000 euro.

Waarheen met de luchtvaart?

Het was de afgelopen maanden een onwerkelijk beeld: een complete vloot aan vliegtuigen aan de grond van onze nationale luchthaven. Maar voor de coronacrisis was de luchtvaart volgens Laçin *booming*: ‘Het aantal vliegbewegingen op Schiphol is almaar gestegen, tot 500 duizend per jaar. Er zijn allemaal prijsvechters bijgekomen,

waardoor er op het gebied van arbeidsvoorwaarden een race naar beneden ontstond. KLM moest gaan concurreren met luchtvaartmaatschappijen als Ryanair.' Hierdoor nam volgens het Kamerlid ook de overlast toe: 'Geluidsoverlast, CO₂-uitstoot, ultrafijnstof...' Toch kon de sector blijven rekenen op allerlei voordelen, zoals geen btw op tickets of accijns op kerosine.

De coronacrisis dwingt ons volgens Laçin om goed na te denken over de toekomst van onze luchtvaart. Zo komt 40 procent van de reizigers op Schiphol daar enkel om over te stappen. 'Zij dragen weinig bij aan onze economie, maar wel aan de uitstoot en geluidsoverlast. Willen we dat nog wel hebben? En moeten we bijvoorbeeld nog wel zestig vluchten per dag naar een plaats als Londen toestaan? Dit soort bestemmingen is ook prima per trein te bereiken', aldus Laçin.

Groei van de luchtvaart is voor het SP-Kamerlid de komende jaren in ieder geval uitgesloten. Ook moet er wat hem betreft een streep door de opening en voorgenomen uitbreiding van Lelystad Airport. Laçin: 'Daarnaast moeten we kijken welke vluchten we kunnen vervangen door internationale treinen.'

Ook zou de luchtvaart wat het Kamerlid betreft hetzelfde moeten worden behandeld als andere vervoersmiddelen. 'Als ik de trein pak, betaal ik btw over mijn ticket. Als ik mijn auto voltank met benzine, betaal ik daar accijns over', licht Laçin toe. Invoering van een btw-heffing op tickets en een kerosineheffing is dus niet meer dan logisch. Geen voorstander is het SP-Kamerlid echter van de vliegtaks, die per 1 januari wordt ingevoerd: 'Dat is een standaard-belasting van 7 euro per ticket. Wij zien liever een veelvliegers-taks, waarbij het bedrag dat je aan belasting betaalt stijgt naarmate je vaker vliegt. Want deze vliegtaks zal niet leiden tot minder vluchten, vervuiling of overlast. En de veelvlieger, die voor zaken vaak korte afstanden vliegt, wordt niet gepakt. Het raakt enkel de mensen die 1 of 2 keer per jaar met moeite op vakantie kunnen.'

'Telkens lapt de luchtvaartsector regels aan zijn laars'

De luchtvaartsector verwacht misschien wel twee jaar nodig te hebben om weer overeind te krabbelen na de klap van de coronacrisis. Ook de zwaan, het iconische boegbeeld van KLM, is voorlopig vleugellam. Is het dan niet onvermijdelijk dat er nog meer banen bij KLM gaan sneuvelen? Volgens Laçin moeten we niet vergeten dat werknemers op Schiphol de afgelopen jaren kampten met een enorm hoge werkdruk: 'Ik ben er echt van overtuigd dat een kleine krimp van het aantal vluchten niet per se hoeft te leiden tot ontslagen. Mensen zullen juist meer ruimte krijgen om hun werk goed te doen.'

Ook voor de reiziger zal vliegen de komende tijd anders zijn dan voorheen. Zo komen de stewards en stewardessen minder vaak langs met een hapje of drankje, om het aantal contactmomenten te beperken. Bovendien zullen veel luchtvaartmaatschappijen (waaronder KLM) het dragen van een mondkapje verplichten. Onbegrijpelijk vindt Laçin echter dat de anderhalve meter afstand in vliegtuigen niet zal worden gehandhaafd: 'Alweer zie je dat alles in het werk wordt gesteld om de luchtvaart vrij te pleiten van maatregelen. Onacceptabel: we hebben hier met een pandemie te maken. Zo zien we dat het ov met 40 procent capaciteit gaat reizen om de afstand tussen mensen te bewaren.'

Laçin wijst erop dat ook personeel 'op de grond' onnodig hoog risico liep op besmetting. Zo werd bij de beveiliging en incheckbalies op Schiphol al evenmin anderhalve meter afstand aangehouden en bleven ondanks de sluiting van de horeca toch een aantal vip-lounges open. 'Nadat wij hier in de Kamer vragen over hebben gesteld is er toch

actie ondernomen. Maar het laat maar weer zien hoe makkelijk de luchtvaartsector regels aan zijn laars lapt', concludeert Laçin.

Nog zo'n voorbeeld van het omzeilen van de regels is het uitkeren van vlieg vouchers aan degenen die door de coronacrisis hun reisplannen moesten schrappen. Laçin: 'Onze wet zegt dat mensen recht hebben op hun geld als hun vlucht geannuleerd wordt. Punt. Om dan vouchers uit te delen aan mensen die wellicht hun baan zijn kwijtgeraakt en dat geld keihard nodig hebben... En dat het kabinet vervolgens zegt dat we solidair moeten zijn met luchtvaartmaatschappijen. Dat gaat er bij mij niet in.' Wederom moest er druk uit de maatschappij en de Kamer aan te pas komen om ervoor te zorgen dat gedupeerde reizigers voortaan toch direct hun geld kunnen terugvragen.

Waar komt dat voortdurende gepamper van de KLM-top toch vandaan? Gevoelens van nationale trots? Een ijzersterke lobby? Laçin: 'Onze regering laat zich leiden door de gedachte dat KLM, Schiphol, maar ook bijvoorbeeld de Rotterdamse haven de motoren zijn van onze economie. Natuurlijk is de bijdrage van deze sectoren groot. Maar dit rechtvaardigt niet de uitzonderingspositie die de luchtvaart telkens krijgt, bijvoorbeeld als het gaat om het naleven van het klimaatakkoord van Parijs.' Nu KLM met miljarden aan belastinggeld overeind wordt gehouden, is het daarom hoog tijd dat de samenleving ook mag meebeslissen over de koers van de luchtvaartmaatschappij. Het in publieke handen brengen van KLM is wat de SP betreft de beste manier om dit voor elkaar te krijgen. •

tekst Lesley Arp

'Hoog tijd dat de samenleving ook mag meebeslissen over de koers van de luchtvaartmaatschappij'

foto Maurits Gemink

BINNEN DE LIJTJES

In het Rotterdamse park bij de Euromast geven cirkels de corona-afstandsregels aan.

foto: Sem van der Wal / ANP ©

> VAN ONDEROP

'Start ook de revolutie van onderop, vanuit de jeugd.' Dat zei minister-president Mark Rutte tijdens een persconferentie. Revolutionaire jongeren, die verandering van onderop willen organiseren? Wij weten genoeg! Over naar Arno van der Veen, voorzitter van ROOD, jong in de SP:

**'Tijd voor revolutie? Zeker, die is al in volle gang!
Tijd dat je gaat luisteren, Mark. Luisteren naar tienduizenden
klimaatstakers. Luisteren naar de studentenbeweging die het
afschaffen van het schuldenstelsel eist. Luisteren naar de
antiracisme-beweging die een einde aan institutioneel racisme eist.
Luisteren naar huurdersverbonden die in actie komen voor
betaalbare en goede woningen. Luisteren naar flexwerkers
die in actie komen voor een zekere toekomst.
Stap op, geef het collectief de macht!'**

foto: Mathijs Fiddelaers SP

> SP FRYSLÂN KIJKT VOORUIT

Zonne-energie? Mooi! Dat vindt ook de SP in Friesland. In de Provinciale Staten toonde de SP haar vooruitziende blik door nu al na te denken over het opruimen van zonneparken. Om te voorkomen dat zonne-energiebedrijven jarenlang winst maken maar de mensen uiteindelijk met de rotzooi en de kosten van het opruimen laten zitten, stelde de SP in Friesland voor om een opruimfonds in te stellen. Dat moeten de bedrijven vullen met een deel van de winst. Na een toezegging in die richting waren de SP en mede-indiener GrienLinks tevreden. Voor de lezers die het Fries niet machtig zijn: GrienLinks is niet huilerig links, maar de Friese versie van GroenLinks.

foto: Pixabay©

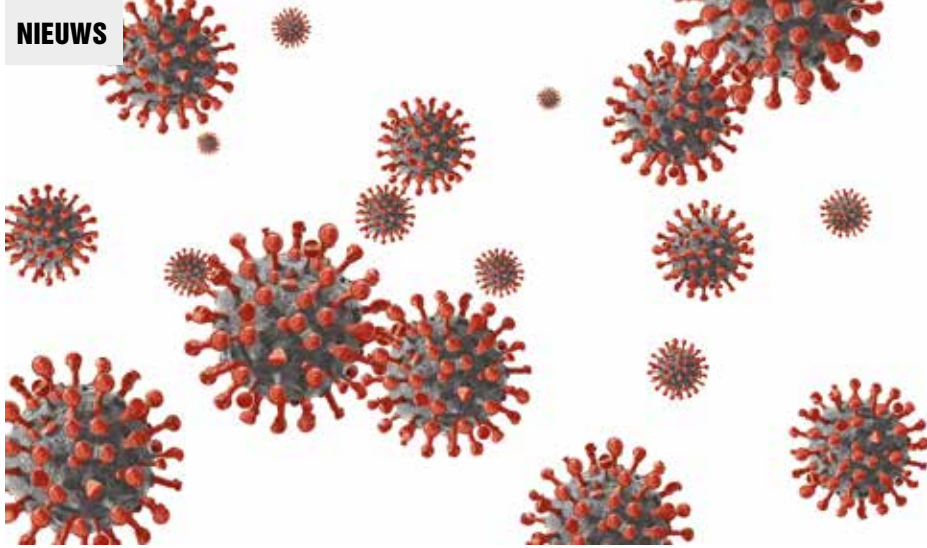

> BEWONERS DE BAAS

De SP Nijmegen is een posteractie gestart tegen de invoering van het betaald parkeren in grote delen van Nijmegen. Bewonersorganisaties zijn niet betrokken bij het plan van de gemeente. In korte tijd zijn er dan ook meer dan 1600 handtekeningen tegen betaald parkeren verzameld. SP-fractievoorzitter Hans van Hooft: 'Terecht, dat bewoners massaal in opstand komen. Nijmegen heeft nu een heel goed systeem om te bepalen of een buurt betaald parkeren krijgt. Als een meerderheid van een buurt betaald parkeren wil, dan komt het er – en anders niet. Bewoners zijn nu baas in eigen buurt, niet de wethouder. Dat moeten we vooral zo houden.' De posteractie heet dan ook heel toepasselijk *Baas in eigen buurt* en de posters verschijnen op steeds meer deuren en ramen.

> EERLIJKE OVERSTAP IN MEPPEL

De kosten van de energietransitie – het overstappen naar duurzame energie – worden helaas vaak oneerlijk verdeeld. Terwijl een systeem waar, in de woorden van de Meppelse SP-fractievoorzitter Xander Topma, 'de breedste schouders en de grootste vervuilers het meeste betalen', zo voor de hand ligt. Daarom heeft de SP in Meppel een voorstel aangenomen gekregen dat oproept tot een energietransitie waarbij de kosten eerlijk verdeeld moeten worden. Het college moet met die opdracht aan de slag. Hoe het 'financiële redelijkheid' interpreteert, valt nog te bezien, maar als tip geeft de SP-motie mee, dat te denken valt aan een budget-neutrale overgang voor burgers. In gewoon Nederlands: het zou de huishoudens in Meppel geen cent extra mogen kosten.

> CORONAHULP EN -MELDPUNT

De SP in Rotterdam heeft goede contacten met allerlei instanties, verenigingen en mensen die hulp kunnen bieden aan Rotterdammers. Ze weten ook dat het voor mensen vaak moeilijk is dat allemaal te overzien. Op de lokale SP-website hebben de SP'ers daarom een overzicht geplaatst van handige contacten, telefoonnummers en websites voor mensen die hulp nodig hebben tijdens de corona-crisis. Met natuurlijk bovenaan het landelijke corona-meldpunt van de SP zelf: doemee.sp.nl/coronacrisis

SP'er Gerrie Elfrink werkte vorig jaar undercover voor een uitzendbureau dat arbeidsmigranten uitbuit. Bekijk zijn ervaringen op sp.nl/undercover

> EINDE WILDWESTPRAKTIJKEN UITZENDBUREAUS

De SP heeft samen met de ChristenUnie een aantal voorstellen aangenomen gekregen in de Tweede Kamer, die de uitzendbranche gaan 'reguleren'. Zodat je niet zomaar in het wilde weg uitzendbureautje mag spelen. Zo kan uitbuiting, van onder anderen arbeidsmigranten, worden tegengegaan. Er komen afdwingbare kwaliteitseisen en ook moeten uitzendbureaus een waarborgsom van 100.000 euro in kas hebben. Daarnaast gaat de Raad van State adviseren hoe uitbuiting van arbeidsmigranten en oneerlijke concurrentie voorkomen kunnen worden.

Verder is afgesproken dat corona-beschermingsmaatregelen voor arbeidsmigranten niet meer voor rekening van de migranten zelf mogen komen. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen spreekt van een mooie overwinning, maar wil nog meer. De scheiding van werkgever en huisbaas bijvoorbeeld, een voorstel dat niet werd aangenomen. Daardoor blijft de onwenselijke afhankelijkheidsrelatie voortduren, waarbij de arbeidsmigrant bij ontslag niet alleen de baan kwijt is, maar ook het dak boven het hoofd.

> SP-PROEF BIJSTAND SUCCES

Benader mensen in de bijstand positief en geef ze meer ruimte om bij te verdienen. Dan komen ze beter aan het werk dan wanneer je ze wantrouwt en 'straff', wat rechts graag ziet. Die SP-gedachte wist Arjan Vliegthart, voormalig SP-wethouder in Amsterdam, in een proef om te zetten. En wat blijkt – u raadt het al – het werkt. In het Amsterdamse experiment mochten mensen in de bijstand 200 euro bijverdienen per maand. Gecombineerd met een positieve benadering is het aantal mensen dat weer werk heeft gevonden twee maal zo groot als in een vergelijkbare groep die niet aan het experiment meedoet. Amsterdams SP-raadslid David Schreuders is tevreden: 'De eerste resultaten van de proef zijn zeer mooi. Gisteren bracht ook het Centraal Plan Bureau een groot onderzoek naar buiten dat onze aanpak ondersteunt: een positieve benadering helpt mensen uit de bijstand.'

> TEKEN DE PETITIE: STOP DE HUURVERHOOGING!

Heeft u al getekend? In het hele land staan SP'ers samen met huurders op om de huurverhoging per 1 juli te stoppen. Huurders betalen nog steeds de vorige crisis (via de 'verhuurdersheffing') en de helft heeft moeite om de huur te betalen. Helpt u mee de huurverhoging te stoppen? Teken de petitie:

doemee.sp.nl/stop-de-huurverhoging

> EINDELIJK PLAN KINDERARMOEDE

Het duurt even, maar dan heb je ook wat. Al in 2017 riep een SP-motie in de Eerste Kamer de regering op om een plan tegen kinderarmoede te maken. Dat plan gaat er dit jaar komen, tot tevredenheid van SP-senator Tiny Kox. De regering wil het percentage kinderen in armoede halveren in 2030. Kox: 'Heel goed – maar daarmee zijn we er nog lang niet. De regering zegt dat het aantal kinderen dat opgroeit in armoede in 2030 gehalveerd moet zijn. De brede Alliantie Kinderarmoede, waarin enkele honderden organisaties samenwerken, wil echter dat in 2030 de kinderarmoede niet gehalveerd is maar verdwenen. Het is nu in eerste instantie aan de Tweede Kamer om de door de regering geformuleerde, meetbare doelstelling stevig aan te scherpen. Dat kan al bij behandeling van de begroting voor 2021. Ik weet zeker dat mijn SP-collega's er alles aan zullen doen om de regeringsplannen een stuk ambitieuzer en sneller te maken.'

foto Nynke Vissia

foto Jacqueline van den Boom

> HULP BIJ TOESLAGEN

Goed nieuws voor Nijmeegse bijstandsgerechtigden: zij krijgen voortaan hulp met het regelen van hun toeslagen. SP-wethouder Renske Helmer-Englebert start volgende maand een proef om te voorkomen dat mensen toeslagen mislopen of juist te maken krijgen met terugvorderingen. Vanaf juni helpt de gemeente mensen met een laag inkomen bij het regelen van hun toeslagen. Helmer-Englebert: 'Door mensen actief te steunen in het regelen van hun toeslagen, kan veel financiële ellende worden voorkomen. Dat is beter voor de gezondheid van deze mensen, en voorkomt ook dat de gemeente ze later moet helpen met schuldhulpverlening. Dat is tijdens de coronacrisis geen overbodige luxe.'

> PETITIE BELOON DE HELDEN

In korte tijd meer dan 30.000 handtekeningen, inclusief die van bekende Nederlanders als Sinan Can, Eric Corton, Marga Bult, Jochem van Gelder, Henk Schiffmacher en Jeroen Woe. De steun voor de oproep van de SP is groot: veel mensen zijn het ermee eens dat onze zorg meer verdient dan alleen applaus. De oproep in het kort:

- Hogere lonen, meer zeggenschap en collega's voor zorgverleners; geen nieuwe bezuinigingen op de zorg, maar investeringen.
- De zorg is geen markt, wel samenwerking. We halen de overbodige bureaucratie, concurrentie, door-geslagen macht van zorgverzekeraars en de markt definitief uit de zorg.
- Solidariteit: we laten grote bedrijven hun eerlijke deel aan belasting betalen zodat we onze 'vitale' beroepen, de zorgmedewerkers en alle anderen die Nederland nu draaiende houden, fatsoenlijk kunnen belonen.

Teken hier: doemee.sp.nl/zorg

foto Rob Nelisse

foto SP Almere

> MOESTUUNTJE CADEAU

De SP Almere blijft corona-proof buurten. Zo kwamen zij in contact met bewoners van AanMere, een woonproject voor mensen met ASS (autisme). En hoorden dat zij in deze tijd van corona graag een moestuintje zouden willen. Even sjouwen met potaarde, kweekbakjes, plantjes en zaadjes – en de Almeerse SP'ers konden de bewoners een mooi cadeau geven. Ze werden voorzichtig rondgeleid en leerden veel over het bijzondere woonproject.

foto René Blok

> STOEPKRIJT EN STEMMEN VOOR 14

Ook in Helmond vinden SP'ers dat het minimumloon omhoog moet. Ze werken al een tijdje samen met de FNV-actie Voor 14. Daarmee wordt gepleit voor een verhoging van het minimumloon naar 14 euro per uur. Al sinds eind vorig jaar worden de Helmonders bestookt met argumenten en flyers, en eind mei is de

oproep op de stoep én in de gemeenteraad kracht bijgezet. Een flinke meerderheid in de Helmondse raad zegt: Helmond is vóór 14. Het college zal deze boodschap aan het kabinet sturen. Voor de Helmonders blijft de boodschap – zolang het tenminste niet gaat regenen – ook helder: **Helmond is voor 14!**

> SNEL SUCCES UTRECHT

Verbazing bij de bewoners van de Springweg in Utrecht. Op stel en sprong kondigde de gemeente fietsklemmen aan voor hun deur. Geen overleg, geen mogelijkheid om te reageren: niks. De bewoners vinden dit geen goede plek en de Fietzersbond is het met hen eens. Daarom regelde de SP in Utrecht media-aandacht. Dat hielp, want net zo plotseling is het plan weer van de baan – althans voorlopig. De gemeente wil nu wel overleggen over een nieuwe locatie. De SP Utrecht houdt het nog even goed in de gaten.

> PEKELA TEGEN HERINDELING

Vijftien jaar lang stond de SP Pekela vooraan in de strijd om de gemeente Pekela te behouden. De partij werd weggezet en uitgelachen. Maar nu is de kans groot dat Pekela een zelfstandige gemeente blijft. SP-fractievoorzitter Pim Siegers: 'Anderen hadden blijkbaar veel geld, onderzoeksrapporten en verloren jaren nodig om tot dit punt te komen.' De gemeenteraad – minus VVD en, let op, *Samen voor Pekela* – stemde voor zelfstandigheid. Siegers: 'Nederland kent tientallen gemeenten met ongeveer het zelfde aantal inwoners als Pekela. De lobby van grote gemeenten in ons land voor steeds meer taken is machtig maar wij vinden het tijd dat kleine gemeenschappen de krachten bundelen. Daarin kunnen wij het voortouw nemen. Het vergt lef van politici om Pekelders nu echt mee te laten beslissen over hun voorzieningen, buurten en verenigingen. Alleen dan kan onze gemeente zelfstandig vooruit.'

> SP BERGEN OP ZOOM: KORT ÓNS MAAR!

De SP-fractie in Bergen op Zoom vreest bezuinigingen. Niet voor zichzelf maar voor (voorzieningen voor) de mensen. De SP'ers willen het goede voorbeeld geven door solidair te zijn. Zij doen een voorstel om raadsleden – zichzelf dus – wethouders en de burgemeester te korten. Dat levert maar liefst een half miljoen euro per jaar op. Als wethouders na de korting meer dan 6000 euro per maand overhouden, hoeven ze daar geen toastje kaviaar minder om te eten, stellen de SP'ers. Met het geld dat bespaard wordt, kan er van alles gedaan worden. Buurthuizen openhouden, minder ontslagen, meer hulp voor kinderen die met jeugdzorg te maken hebben, bijvoorbeeld.

Unilever-baas Paul Polman
vereenzelvigde zich graag met
morele wereldleiders, waaronder
Martin Luther King, Nelson Mandela
en Mahatma Gandhi

‘WAAROM KOMEN JUUST DEZE MENSEN DAAR TERECHT?’

Een boekje over foute bazen – bovenbazen nog wel. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak toont de moraal achter het kapitaal. Over zelfverrijking, zelfoverschatting en grootheidswaan.

Bovenbazen: de term komt liefhebbers van de Nederlandse stripgeschiedenis misschien bekend voor. Het was Marten Toonder die in 1963 een akelig beeld schetste van de kapitalistische klik, in het album *Heer Bommel en de bovenbazen*. Ronald van Raak verwijst er bewust naar: ‘Het is een prachtig stripverhaal over een groep superrijken die afgezonderd, los van de samenleving, op een berg wonen en elkaar het geld toeschuiven.’

Toen een somber toekomstbeeld, nu realiteit. Zeker als je kijkt naar de voorbeelden die Van Raak heeft verzameld voor zijn boekje. Unilever-topman Paul Polman, Vestia-CEO Erik Staal, banken-bovenbaas Gerrit Zalm: het zijn nog maar een paar voorbeelden van foute bazen die er genadeloos van langs krijgen. Hij schuwt het niet om namen te noemen: ‘Ik speel niet op de man maar op de bal, behalve als de man een bal is.’ Maar het gaat hem om iets groters: de moraal achter het kapitaal.

Gebrek aan moraal

Van Raak: ‘Ik vind het opmerkelijk dat mensen aan de top vaak een slechte moraal hebben, zich zo slecht gedragen. Ik laat natuurlijk de misstanden zien. Mensen die echt over de schreef zijn gegaan. Zelfverrijking, zelfoverschatting en grootheidswaan. En steeds: een gebrek aan moraal. De vraag

die we moeten stellen is: waarom komen juist deze mensen daar terecht?’

Zijn dan alle bazen fout? ‘Nee, er zijn ook goede mensen aan de top. Zeker bij familiebedrijven zie je bazen met hart voor de zaak’, aldus Van Raak. ‘Maar aan de top van grote bedrijven zie je juist vaak weinig binding met het bedrijf. Niet het belang van het bedrijf – of de werknemers – maar de eigen carrière staat voorop. Ze verzamelen jaknikkers om zich heen. En vooral: ze komen ermee weg.’

Kliek of elite

En dat is een systematische fout van het kapitalisme, volgens Van Raak: ‘CEO’s worden beloond voor kortetermijnresultaten. Hans Wijers kreeg een dikke bonus door Organon te verkopen aan een investeerder die het bedrijf vervolgens sloopte. Als er echt fouten worden gemaakt, komt er in de rechtszaal een schikking en kan de bovenbaas naar zijn volgende topbaantje. Zo ontstaat een klik die zichzelf de hand boven het hoofd houdt.’

Van Raak: ‘Ik heb een zwak voor ondernemers. Echte ondernemers, mensen die zelf risico nemen met hun eigen geld en echt iets opbouwen. Maar deze boven-

bazen lopen geen risico. Ik maak onderscheid tussen een elite en een klik; een elite bestaat uit mensen die verantwoordelijkheid nemen voor anderen. Een klik – zoals die van de bovenbazen – denkt vooral aan zichzelf.’

Het alternatief? ‘Geef de mensen op de werkvloer meer invloed. Die hebben wél oog voor een goede en duurzame toekomst van het bedrijf.’

tekst Diederik Olders

Het boekje is in de SP-webshop te koop voor € 6,50. Illustrator Nenad Mečava maakte prachtige tekeningen – waarvan een voorproefje op deze pagina's. sp.nl/shop (onder 'Boeken')

‘Ik speel niet op de man maar op de bal,
behalve als de man een bal is’

LINKSVOOR **ONTDEKKINGSREIZIGER**

Joshua Versijde (21) maakt filmpjes, foto's en persberichten voor ROOD Den Haag. 'Ik vind het leuk om onze boodschap zo goed mogelijk naar buiten te brengen.' Hij studeert in Rotterdam en woont in Capelle aan den IJssel, bij zijn opa en oma. 'Al sinds mijn vijfde, want mijn moeder heeft psychische problemen. Het is vaak moeilijk geweest om de juiste hulp voor haar te vinden. Dat heeft mijn kijk op de zorg en de politiek sterk beïnvloed. Het kan zoveel beter.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van ROOD en de SP?**

'Een jaar geleden ongeveer. Bas, mijn vriend, was al actief voor ROOD. Ik krijg energie van de acties van ROOD. Je maakt van alles mee. Zoals die keer dat we een huisjesmelker gingen bezoeken waar een hond aan de ketting lag. Toen we dichterbij kwamen, bleek die ketting wel heel erg lang te zijn!'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik ben derdejaars student chemische technologie, aan de Hogeschool Rotterdam. Ik was altijd al gek van vakken als natuurkunde en scheikunde. Apparaten bouwen of repareren, proefjes doen, dingen ontdekken. Ik voel me soms net een ontdekkingsreiziger, maar dan op technisch gebied.'

› **Hoe kom je in coronatijd je dagen door?**

'Met hardlopen, dat doe ik nu echt veel. Het is een gekke tijd. Gelukkig is het mooi weer en hebben we een fijne tuin om in te zitten.

Bas is hier nu zolang ook, want hij woont op een studentenkamertje drie hoog achter in Den Haag. Daar is het nu natuurlijk niet zo'n pretje.'

› **Heb je hobby's?**

'Ik fotografeer graag en veel. Verder houd ik, in normale tijden, interviews voor Radio Capelle, de lokale omroep.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Brazilië. Ik ben half Braziliaans en ben daar een paar keer geweest, met mijn opa en oma. Dat was heerlijk, het voelde alsof het ook een beetje thuis was. Hopelijk kunnen we er na de coronacrisis weer naartoe.' •

> DAG VAN DE VERPLEGING: NIET KLAPPEN MAAR LAPPEN

12 mei is de geboortedag van de beroemde oorlogsverpleegster en verpleegkundepionier Florence Nightingale. Daarom is het de Dag van de Verpleging. SP'ers in heel het land hebben die dag aangegrepen om duidelijk maken dat de mensen die het verplegende werk doen meer steun verdienen dan alleen applaus. Onder andere in Weert, waar op verschillende plekken een boodschap werd achtergelaten voor de harde werkers: Niet klappen maar lappen!

foto Nelleke Fiddelaers / SP

Mathijs Fiddelaers, SP-voorzitter in Weert: 'Blijkbaar is er een crisis voor nodig om te laten zien hoe belangrijk beroepen zoals de zorg voor ons zijn. Nadat het kabinet jarenlang bezuinigd heeft op de zorg, wordt er nu veel van hen gevraagd. Terwijl bestuurders en managers vaak al zo'n vijf keer zoveel verdienen als de mensen op de werkvloer, werken er nog veel mensen uit de vitale sector, zoals de zorg, voor het minimumloon. Begrijp me niet verkeerd. Het is mooi om te zien dat een land achter haar zorgwerkers staat door te klappen. Maar als we echt achter hen – en vele andere werkers in vitale beroepen – staan, verhogen we het minimumloon. Juist in deze tijd.'

> STROMEND WATER

Een bijzonder filmpje was het, dat de Groningse SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk op zijn twitter-account liet zien. Een lekkage in een huurhuis. En dan niet een paar natte plekken of druppels. Nee, een heuse waterstraal kwam uit het plafond. De bewoner belde met de woningcorporatie, begin van het weekend. Het antwoord: 'Bel maandag maar weer.' Dijk legde in zijn tweet meteen de vinger op de... natte plek: 'Deze huurder betaalt iedere maand huur. Onderhoud deze woning dan ook!'

De Groningse SP houdt het niet bij scherpe tweets. De desinteresse van de verhuurder staat in schril contrast met de aangekondigde huurverhogingen in heel het land en ook in Groningen. De Groningers voeren actie tegen de huurverhoging en vragen de gemeenteraad om stelling te nemen tegen de huurverhoging. Dijk: 'Groningen is een van de gemeenten met de meeste armoedeproblematiek van het land. De jaarlijkse huurverhoging zorgt voor problemen bij vele huurders en bedreigt hen in hun bestaanszekerheid. De huurverhoging moet nu van tafel. Nul procent is genoeg!' Het filmpje is hier te bekijken: [sp.nl/Z5d](https://www.sp.nl/Z5d)

> SP-STATENLID HOUDT (NIET) ZIJN MOND

Naar aanleiding van het akkoord van het nieuwe bestuur van VVD, CDA, LokaalBrabant en FvD in Brabant, waarin Kunst en cultuur op zijn zachtst gezegd een ondergeschoven kindje is, nam ex-gedeputeerde, SP'er Henri Swinkels het woord. Een speech om nog eens terug te lezen.

foto WikimediaCC

'Vandaag voer ik niet het woord, hoort u van mij geen verhaal, geen betoog over het provinciaal belang van cultuur, samenleving, erfgoed en sport. Het is, zo zegt men, immers niet kies om je als oud-gedeputeerde uit te spreken over hetgeen je opvolgers gaan doen. Dat doe je niet.' (...) 'Vandaag geef ik niet mijn stem, kijk ik niet weg, praat ik niet goed dat een nieuw bestuur, cultuur reduceert tot vrije tijd en als prioriteit uitgumt in de "Agenda van Brabant". Bestuurders die bij "alles van waarde" vooral denken aan geld. Waar mensen wel tellen, maar

als consument. Een dier een product is en de natuur slechts wisselgeld. Zelfs Europa is bij hen louter van waarde als we eraan kunnen verdienen. Hoe mager, kil en koud. Bijna wereldvreemd. En dus geef ik hen niet mijn stem, kijk ik niet weg, praat ik niet goed.'

Hier kunt u de hele speech lezen [sp.nl/z5a](https://www.sp.nl/z5a)

Sociale werkvoorziening

De SW-bedrijven kunnen rekenen op een bijdrage van enkele miljoenen vanuit de Rijksoverheid. Maar is dit niet heel erg flauw omdat juist deze overheid een tijdje geleden de geldkraan naar de SW-bedrijven flink dicht heeft gedraaid, en subsidies ook flink zijn gekort. Nu deze broodnodige bedrijven financiële tekorten dreigen te krijgen, nu aankondigen met een zak geld over de brug te gaan komen. Je kan het verwachten dat dit weer eens zo'n stunt is omdat de verkiezingen van de Tweede Kamer volgend jaar eraan zitten te komen. De WSW-bedrijven moeten weer meer personeel (gehandicapten) aan het werk helpen want ook daar schort het aan vanwege de teruggedraaide financiële steun van de overheid en gemeenten. Het is velen erg onduidelijk welke partij hier nou eens echt voor op gaat komen voor de zwakkeren in de samenleving, durven zij het aan het op een verkiezingsprogramma te plaatsen. Is er een wel een echte gehandicaptenpartij, die juist

foto Wiebe Kiestra

Lilian Marijnissen in gesprek met een medewerker van een sociale werkplaats in 2018.

sterk is in dit soort zaken? Om mensen met een afstand van de arbeidsmarkt echt aan een goede werkplek te kunnen helpen. Burgers die dit aangaat zullen het zeker blijven volgen wat er met dit geld gaat gebeuren als het inderdaad deels naar de SW-bedrijven gaat komen.

Jan Wolters, Emmen

Zo'n partij is er zeker! De SP komt binnen én buiten de Tweede Kamer op voor een goede Sociale Werkvoorziening.
Op www.sp.nl is hierover veel te vinden, onder andere via deze links:
www.sp.nl/Z5p en www.sp.nl/Z5Q

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune juni 2020

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

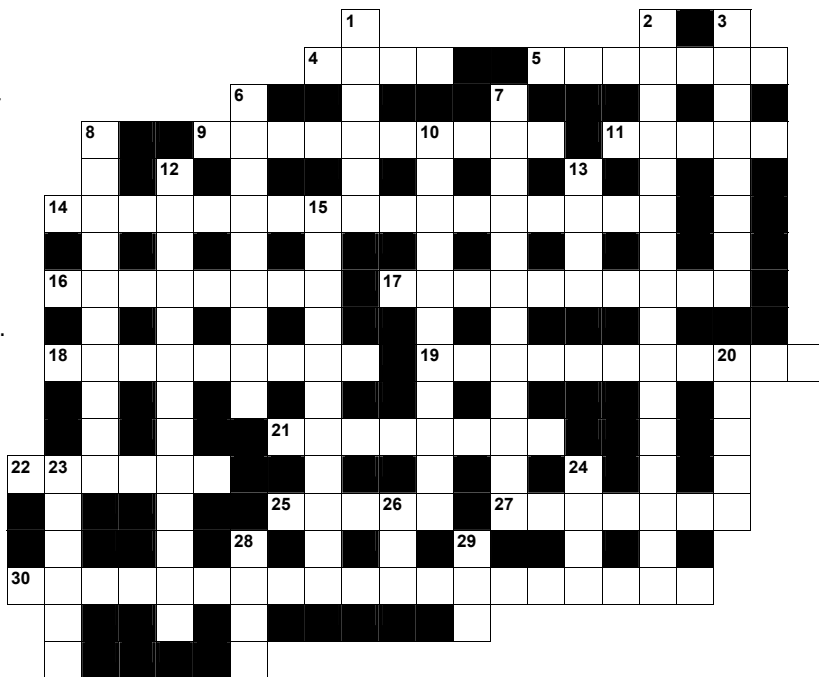
CRYPTOGRAM

Horizontaal

4 Hoe je het ook wendt of keert, het blijft vreemd. (4) - 5 Beneden is er niets meer. (7 en 5,2) - 9 Pas op: ondergoed op de gladde weg! (10) 11 Het drukste uur op de top van de Mount Everest. (5) - 14 Flauw hoor, dat pittige commentaar. (10,7) - 16 Staat boven een artikel over kernwapens. (8) - 17 Viervoeter mag - na instructie - legitiem op de snelweg. (10) - 18 Boete wegens lezen? Koop er weer een paperback mee! (9) - 19 Aangescherpte prijs voor weggebruikers. (11) - 21 Kundig in de vaas gezet? Dan bent u de aangewezen persoon. (8) - 22 In de wei op de hoofddeksels passen. (6) - 25 Breekt vooral spreekwoordelijk. (5) - 27 Zwemt (niet) in ademhalingsorgaan. (7) 30 Samen ziek? Sex in de club lost het op. (19)

Verticaal

1 Worden woorden hier opgehangen? Gelukkig maar een spelletje. (6) 2 Kado doen: flinke aframmeling. (3,3,5,5) - 3 Jachtige woning. (8) 6 De fraaie zijde van het afwateringskanaaltje. (9) - 7 Kantoorboekhandel met veel administratie. (12) - 8 Rondleiding langs vervalste, maar erkende meesters. (10) - 10 Daar liggen gereedschap, en klusser, kundig opgeborgen. (11) - 12 In de roman wordt beweerd: het schip moet geregistreerd worden. (13 en 2,4,7) - 13 Orgaan van een Europeaan. (4 en 1,3) - 15 Showen zij, zeer kundig, alleen bergbeklimmerskleding? (11) - 20 Gereedschap, achtergelaten in openbaar vervoer. (5 en 2,3) - 23 Geen advies? Dat riekt naar gevaar.

(6) - 24 Is alleen verdraaid lollig. (4) - 26 Uitgeput gezinslid. (3) 28 Engels hemellichaam oogt in Nederland onwrikbaar. (4) 29 'Kip' is een voornaamwoord. (3)

Henry en Lucas, © FLW 2020

1-2-3	39	47	9	10	.01	595	1	17	22	1944
1979	20-20	-4.2	06-09090	1984	1951	4	#15	23	747	48
50	+22	.22	1977	1931	1999	@99	v. 1.0	006	t-10	.45
9-5	9.5	T-34	K9	11	60.1	7	909	1966	2002	2010
2005	5th	21	1982	14\$	23.41	+31	13	8mm	12	X5

De puzzel bevat een aantal 'cellen' in een tabel, en een aantal omschrijvingen (in willekeurige volgorde) die naar de getallen (ook jaartallen, tel. nummers etc.) in de cellen verwijzen. Slechts een deel van alle vakjes is nodig om de puzzel op te lossen: maak de cellen van de correcte getallen zwart, en uiteindelijk zal een symbool verschijnen. Dit symbool vormt de oplossing. Omschrijvingen zijn veelal opzettelijk beperkt, en het zwartmaken van de verkeerde cellen zal het nóg lastiger maken. Veel plezier! Deze keer zijn alle getallen verbonden aan de filmgeschiedenis.

NUMMERPLAATJE

Omschrijvingen

Clooney, Pitt & Roberts in een Las Vegas 'heist' film van Soderbergh. / Milla Jovovich zint op wraak. / Monsterlijk jaar, tagline: 'In space no one can hear you scream.' / Welk element was dat ook weer, van Luc Besson? / HAL returns... / Was George O. een optimist? / Hitchcock draaide een aantal stappen. / Jane Fonda, Lily Tomlin & Dolly Parton aan het werk. / Boze Mannen in de jury. / Kurosawa begon met Samurai; er kwamen verschillende remakes. / Grijstinten. / Nicholas Cage in film van Joel Schumacher. / Post-apocalyptische animatie geproduceerd door oa. Tim Burton. / Probleem? Gooi d'r wat Ronin tegenaan! / William Holden gevangen in een film van Billy Wilder, uit 1953. / Penn, Del Toro & Watts en een klein gewichtsverlies in een film uit 2003. / Joseph Heller's befaamde oorlogswaanzin in de film van Mike Nichols. / Hoeveel vlogen er over het koekoeksnest? / Fantastic. / "Houston, we hebben een probleem." / 2 Dagen Nick Nolte & Eddie Murphy in een film van Walter Hill. / Het jaar waarin Alan J. Pakula Meryl Streep een keuze laat maken. / Nicole Kidman verontrust Tom Cruise in Stanley Kubrick's laatste film. /

OPLOSSING CRYPTOGRAM MEI 2020

Horizontaal 3) Omvaren 8) Koppensneller 10) Tenen 11) Kunstkenners 13) Kleitablet 14) Bankroet 17) Veeg 18) Slagenteller 19) Slogan 20) Tegenlicht 24) Een kast van een huis 25) Bergharen 28) Klimplant.

Verticaal

1) Kaart 2) De Denker 4) Melkrobot 5) Spanningzoeker 6) Vestzakslagschip 7) Gesnotter 8) Kakelvers 9) Speelhal 12) Snelrecht 15) Oor 16) Traphek 21) Eter 22) Luier 23) Overdag 26) Eblijn 27) Nat.

OPLOSSING ANAGRAAF MEI 2020

1) Wagenpark 2) Stemhokje 3) Troonrede 4) Begroting 5) Achterban 6) Slotdebat.

Eindoplossing: CORONA

De winnaar van de meipuzzel 2020 is W. de Lange uit De Blesse.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 1 juli naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

